

Abstrakt

Idiopatické črevné zápaly (IBD) sú autoimunitné ochorenie postihujúce gastrointestinálny trakt. Medzi hlavné typy patria ulcerózna kolitída (UC) a Crohnova choroba (CD). V poslednom období sa s IBD spája aj primárna sklerotizujúca cholangitída (PSC), čo je chronické ochorenie pečene spojené so stenózou žlčovýchodov. Presná patogenéza a etiológia týchto ochorení nie je jasná, aj napriek veľkej snahe vedeckej spoločnosti. Jedná sa o multifaktoriálne ochorenia, ktoré sú spájané s dysbiózou črevnej mikrobioty. Diagnostika ochorení je založená na pre pacientov nepríjemných endoskopických vyšetreniach, a preto snaha hľadať nové sérové biomarkery je dobrý cieľ do budúcnosti.

V diplomovej práci bola sledovaná reaktivita buniek periférnej krvi pacientov s IBD na 10 vybraných zástupcov typickej mikroflóry a to: *Lactobacillus plantarum*, *Bifidobacterium adolescentis*, *Blautia coccoides*, *Roseburia intestinalis*, *Eubacterium rectale*, *Faecalibacterium prausnitzii*, *Ruminococcus flavefaciens*, *Bacteroides thetaiotaomicron*, *Prevotella ruminicola* a *Escherichia coli*. Reaktivita pacientov s CD, UC a PSC-IBD bola zvýšená po stimulácii *Faecalibacterium*, *Lactobacillus* a *Prevotella*. Išlo však o nízke percentá buniek produkujúcich cytokíny, preto nie je možné povedať, či by mohli byť zapojené do patogenézy.

Ďalšou časťou práce bolo testovanie vybraných biomarkerov za použitia séra pacientov. Proteíny viažuce mastné kyseliny, a to intestinálny I-FABP a pečňový L-FABP poukazovali na poškodenie črevnej bariéry. Zvýšená koncentrácia matrix metaloproteináz konkrétne MMP-14, a znížená hodnota MMP-9 jasne determinovala IBD pacientov od zdravých kontrol. Pri rozdelení UC a CD by mohol pomôcť proteín viažuci lipopolysacharid LBP, ktorého hodnoty boli vyššie u CD.

Tieto výsledky poukazujú na reaktivitu na komenzálne baktérie a na dôležitosť črevnej bariéry pri IBD. Neinvazívna diagnostika má mnoho výhod nie len pre pacientov ale aj z ekonomického hľadiska vrátane možnosti opakovať vyšetrenia v krátkom období.

Kľúčové slová: IBD, ulcerózna kolitída, Crohnova choroba, črevná mikrobiota, periférna krv, biomarkery